

ויזרע יצחק

שנה טו'

<p>זמני החג</p> <p>פניסה 18:32</p> <p>יציאה 19:41</p> <p>ר"ת 20:18</p>	<p>י"ב 18:25</p> <p>ת"א 18:41</p> <p>ת"ב 19:41</p> <p>ת"ג 20:16</p>	<p>ח'פ"ה 18:32</p> <p>ח'פ"ו 19:41</p> <p>ח'פ"ז 20:18</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת</p> <p>"ויזרע יצחק"</p> <p>ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>"חג הפסח"</p> <p>הפטרה: "בעת ההיא"</p> <p>טו' ניסן תשפ"ג</p>
--	---	---	---	--

הגיגים לחג הפסח

מדוע נקרא הלילה הקדוש הזה "ליל הסדר"?

מסביר ה"שפת אמת" שכל גאולת מצרים היתה בחיפזון כפי שכתוב: "ולא יכלו להתמהמה וגם צידה לא עשו להם" (שמות יב' לט) וידוע שדברים הנעשים בחיפזון הם ללא סדר. כל הסיבה שבני ישראל היו צריכים למהר ולהיחפז נובעת מזה שאילו היו מתעכבים במצרים היו שוקעים, ח"ו, בשער החמישים של הטומאה, דבר שהיה גורם לכך שלא יוכלו לצאת כבר ממצרים יותר. וידוע שכל יציאת מצרים היתה משום העתיד ולא משום העבר כמו שכתוב: "בעבור זה" (שמות יג' ח) ומפרש רש"י בעבור שאקיים מצוותי כגון פסח, מצה ומרור. ועוד כתוב: "תעבדון את הא-לוקים על ההר הזה" (שמות ג' יב). לכן כל זמן שעם ישראל מקיימים את המצוות ועובדים את הא-לוקים, כלומר לומדים תורה, הם מחזקים ומצדיקים את הצורך ביציאה ממצרים, ולכן נקרא "ליל הסדר" שבכל שנה שבני ישראל מקיימים את המצוות הטעם ליציאת בני ישראל ממצרים נעשה יותר "מסודר".

"אך ביום הראשון תשביתו עזאור מבתיכם, כי כל אוכל זמין ונכרתה הנפש ההוא מישראל, מיום הראשון עד יום השביעי" (שמות יב' טו)

לכאורה, נראה שהפסוק מבולבל, לפי ההיגיון היה צריך לכתוב תחילה "אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם מיום הראשון עד יום השביעי" ואחר כך את הסיבה שהיא "כי כל אוכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מישראל". מדוע נכתב בסדר הזה? מתוך בעל ה"שתי ידות", על פי שאלת הר"ן ששואל הרי לכאורה איסור "חמץ" הוא איסור הנאה כמו כל איסורי ההנאה האחרים, כגון "בשר וחלב" וכדו', אם כך מדוע רק באיסור "חמץ" יש גם מצווה להוציא את האיסור מהבית דבר שבאיסור "בשר וחלב" או איסור אחר אינו קיים? ומתוך הר"ן שני תירוצים:

א. מכיוון שהאנשים רגילים בחמץ ואינם בדלים ממנו יש חשש שהם יבואו לאכול ממנו בפסח ולכן החמירה התורה וציותה שיוציאו אותו מהבית.

ב. העונש על חמץ הוא חמור יותר מהעונש על שאר האיסורים, כרת, ולכן החמירו בו יותר מאשר באיסורי הנאה. לפי שני תירוצים אלו מתוך בעל ה"שתי ידות" את שאלתנו. הכתוב אומר: "אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם" ואם תשאל מדוע צריך להוציא את החמץ מהבית? התשובה היא: א. "כל אוכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מישראל", דהיינו העונש על איסור זה הוא כרת. ב. "מיום הראשון עד יום השביעי" איסור החמץ הוא לזמן קצר והאנשים אינם בדלים מהחמץ לכן יש חשש שיבואו לאכול ממנו בפסח.

"קמזא דפסזא"

מובא ב"מרוה לצמא" שבזמן מלחמת עולם הראשונה, כאשר התגורר "החפץ חיים" בעיר סמילוביץ נודע לו שעשירי העיר לא נענו למגבית של "קמחא דפסחא", המיועדת לעניים לקניית מצרכים לפסח, הזעיק "החפץ חיים" את כל התושבים לבית המדרש, עלה על הבימה ואמר: "רואים אתם שכבר זקנתי ועוד מעט יקראו לי לעולם האמת, יחקרו אותי על אנשי סמילוביץ אם נותנים הם צדקה, מה אשיב להם? אם אומר שהנכם נותנים, הרי זה שקר, ומעולם לא שיקרתי, אם אומר שאינכם נותנים אדבר לשון הרע, ואיני מוכן לכך". לא הספיק "החפץ חיים" לסיים, ומכל הצדדים נזרקו מאות רובלים שהספיקו לכל צרכיהם של עניי העיר.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

אריה שור בן נפתלי ומינה ז"ל נלב"ע יב' אדר תשפ"ג יעקב בן חמו בר עיישא ז"ל נלב"ע טו' ניסן

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יב' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"זוד אמר בניסן נברא העולם, וזוד אמר בתשרי נברא העולם" (ר"ה י:)

לכאורה, נראה שיש מחלוקת בגמרא מתי נברא העולם בתשרי או בניסן? מבאר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי" שבפעם אין מחלוקת בדרך משל, לאדם שעשה מעשה שיש בו שני דברים, מצד אחד העשיה הפיזית של הדבר, ומצד שני, יש את הטעם מדוע עשה זאת. כך בעניינינו כביכול כשברא הקב"ה את עולמו עדיין לא נודע הטעם מדוע ברא הוא את העולם. ובאמת, עיקר בריאת העולם הוא בשביל להשתעשע בו עם ישראל, שיעשו את רצונו, יכירו את גדולתו ויבינו שהכל ברא לכבודו, אבל בשעת בריאת העולם עדיין לא נודע הטעם לבריאתו, עד חודש ניסן שבו יצאו בני ישראל ממצרים, וראו כולם כי הוא הא-לקים אדון העולם, וכי הוא ברא את כל העולמות, ואותו ראוי לעבוד, ויצא שבניסן נתגלה הטעם לבריאת העולם, כדי שתתגלה א-להותו בעולם, וידעו כולם כי זה היה הטעם לבריאת העולם.

"וידעו מצרים כי אני ה'" (ש"מזות יד' יז)

מובא ב"ספר התודעה", מפני מה זכו המצרים על הים לשלושה דברים גדולים: א. שהיתה להם טהרה במים קודם מותם, ב. שששים ריבוא מישראל היו בשעת יציאת נשמתם, ג. שמכספם וזהבם נעשה המשכן לה? התשובה היא שזהו שכר על מה שנאמר: "וידעו מצרים כי אני ה'", בזכות זה שברגע האחרון הכירו את כוח מלכותו של הקב"ה וידעו כי "אין עוד מלבדו".

ומה ההבדל בין ישראל למצרים? המצרים אינם באים לידי הכרה זו, אלא רק אחר שבולעים את כל המכות וחיותם פוסקת מהם, לכן נאמר "וידעו" בלשון נסתר, כלומר רק אחרי כל מה שעבר עליהם "ידעו", וכבר הם אינם יותר בעולם. אבל בישראל כתוב "וידעתם" בלשון נוכח. מפני שישראל זוכים להכיר את כוח מלכותו בעוד חיותם בהם, והם עצמם עדים חיים בעולם על מלכות שמים.

"מתווזילה עוברי עבודה זרה היו אבותינו" (הג"ד ש"פ)

מדוע מזכירים בהגדה את תרח שהיה אביו של אברהם אבינו, הלוא אברהם אבינו ניתק את עצמו לגמרי מדרך אביו והתחיל דרך חדשה בעבודת ה'? מתורץ ב"מכתב מאליהו" לר' אליהו דסלר, שאדרבה, זוהי הסיבה שאנו מזכירים את תרח, כדי שנזכיר לעצמנו את אומץ רוחו של אברהם אבינו שהצליח לעמוד כנגד בית אביו וכל משפחתו וסביבתו הקרובה, ונלחם בס לשם שמים ויכול היה להם. את זאת עלינו ללמוד מאברהם שעם כל הניסיונות והקשיים אל לנו לא להרפות ולהתייאש.

"אוזר זכם אוזר רשע אוזר תם ואוזר שאינו יודע לשאול" (הג"ד ש"פ)

השאלה הנשאלת היא מדוע צריך להזכיר ארבע פעמים "אחד"? "אחד" חכם, "אחד" רשע, "אחד" תם ו"אחד" שאינו יודע לשאול? הלוא ניתן היה לכתוב כך "חכם, רשע, תם ושאנו יודע לשאול"?
ראיתי מבארים שהגימטריא של המילה "אחד" היא 13, ואם נכפול את המספר 13 במספר הפעמים שהמילה "אחד" מוזכרת בהגדה, דהיינו נכפול ב-4 נקבל 52 שזה הגימטריא של המילה "בן". ללמדך שאמנם כל אחד מהבנים שונה לחלוטין מאחיו, בכל זאת, כאשר כולם ביחד, הם מאוחדים.

"וידעקו ותעל שועתם" (הג"ד ש"פ)

ידוע שהפה הוא כלי הנשק של עם ישראל, כמאמר הכתוב "הקל קול יעקב והידיים ידי עשו" (בראשית כז' כב) שממנו למדו חז"ל שעשו חי על חרבו, וכוחו של עם ישראל הוא בפיו, תפלתם נשמעת בחרום, והם נושעים בזכות למוד התורה. אומר רבינו יוסף חיים בעל ה"בן איש חי" שכל חייל יודע, שלא די בכך שהוא יוצא למלחמה כאשר הוא מצויד ברובה ובתחמושת, יודע לירות, ומכוון כראוי למטרה. יש צורך גם שהרובה יהיה נקי, ושלא תעלה בו חלודה. כך גם אצל האדם הרוצה לפעול בתפלתו ולהיענות לבקשתו, הוא חייב לוודא שפיו יהיה נקי מדיבורים אסורים, מלשון הרע ומליצנות, משקר ומרכילות. וכיון שבני ישראל שמרו על לשונם במצרים, כמו שאמרו וחז"ל: "שלא שנו את לשונם" לפיכך עלתה זעקתם השמימה, והם נושעו מגלותם.

"אף אתה הקהה את שיניו" (הג"ד ש"פ)

מסופר שרבינו החיד"א פגש פעם איש אחד שהיה רגיל לגלח את זקנו, כששאלו על כך השיב: אני רוצה להיות כמו שהקב"ה ברא אותי, ומכיון שנבראתי בלי זקן, לכן גם עכשיו אני רוצה להיות כך, ואם הקב"ה רוצה שאלך עם זקן, למה לא ברא אותי כך? השיב לו רבינו החיד"א, עכשיו מובן לי מה שאומרים בהגדה על הבן הרשע "הקהה את שיניו", שמכיון שאתה טוען שאתה רוצה להיות כפי שנבראת, אם כן הלא נבראת בלי שיניים, ולכן "הקהה את שיניו" ותישאר כמו שנבראת, ללא שיניים.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם: פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה, ענת בת שולה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט, מוטי נאור בן צביה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת:

שיעור "דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-21:00, לימוד טעמי המקרא יום ב' 19:00-20:00, לימוד פיוטים יום ה' 19:00-20:00

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חננוכת בית" ו"ברית יצחק"

לבירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492